

Pētījuma protokols

Pētījuma nosaukums:

Urīna nesaturēšana un seksuālā disfunkcija sievietēm pēc dzemdībām: dzemdību norises, seksuālās dzīves un iegurņa pamatnes muskuļu funkcionalitātes atjaunošanas kontekstā.

Pētījuma veicēja:

Lizete Pitena, RSU Rehabilitācijas fakultātes bakalaura studiju programmas „Fizioterapija” 4.kursa studente (*bakalaura darba vadītāja*: doc.Daina Šmite, RSU RF Rehabilitācijas katedra)

Tēmas aktualitāte:

Pētījumu rezultāti norāda, ka urīna nesaturēšanas (UN) izplatība sievietēm pēc dzemdībām svārstās no 3% līdz pat 40%. UN izplatība gada laikā pēc dzemdībām ir 70% no 256 sievietēm, kurām pirms grūtniecības ir bijuši UN simptomi un 35% no 409 sievietēm, kurām pirms grūtniecības nav bijušas UN epizodes. (Rortveit and Thom, 2010) UN ievērojami ietekmē jaunās māmiņas dzīves kvalitāti (Cerruto et al, 2013), ko lielā mērā paslikta UN ietekme uz seksuālo funkciju. Saskaņā PVO definīciju, seksuālā veselība ir neatņemama vispārējās veselības, labklājības un dzīves kvalitātes sastāvdaļa. (WHO, 2018) Optimāla seksuālā funkcija sievietēm pēc dzemdībām ir būtisks pāru attiecību jautājums, lai saglabātu ciešas attiecības šajā laikā. (Banaei, Moridi and Dashti, 2018)

Aslogu (2014) secināja, ka jaukta tipa UN ir saistīta ar trauksmes sajūtu un garastāvokļa traucējumiem, bet slodzes tipa UI ar zemu dzīves kvalitāti seksuālās dzīves kontekstā. Bailes no urīna nesaturēšanas ir saistītas ar paštēla un pašnovērtējuma izmaiņām, kas korelē ar zemu seksuālo aktivitāšu biežumu starp sievietēm ar nesaturēšanu. (Mota, 2017)

Kā liecina pētījumi, dzimumdzīvi vairums sieviešu atsāk 3-6 mēnešu laikā pēc dzemdībām. 41-83% no šīm sievietēm saskarās ar seksuālu disfunkciju pirmo 3 mēnešu laikā, savukārt līdz pat 30% no sievietēm atzīmē seksuālas disfunkcijas problēmas 6 mēnešus pēc dzemdībām. (Rezaei et al, 2017), (Bhasin and Basson, 2016) Amerikāņu ginekologs A. Kēgelis teicis: “Libido sajūta ir cieši saistīta ar muskuļu darbu un tā var tik veicināta, uzlabojot muskulatūras tonusu”. (Reider, 2016) Apskatot orgasmu no muskuloskeletālās perspektīvas, to var raksturot kā refleksiņas muskuļu kontrakcijas starpenes muskuļos. (Bhasin and Basson, 2016)

Ir plaši pierādījumi iegurņa pamatnes muskuļu funkcijas uzlabošanas iespējām, veicot specifiskus vingrojumus, tomēr ne visas sievietes pēc dzemdībām tiek apmācītas un veic šos vingrojumus, kas apliecina dotās tēmas aktualizēšanas lomu gan profesionāļu vidū, gan sabiedrībā.

Pētījuma mērķis:

Izpētīt urīna nesaturēšanu un ar to saistīto seksuālo disfunkciju, kontekstā ar dzemdību norisi, seksuālo dzīvi un iegurņa pamatnes muskuļu treniņa veikšanu sievietēm pēc dzemdībām.

Pētījuma uzdevumi:

1. Noteikt un aprakstīt UN izpausmi (ar ICIQ-UI SF) un tās ietekmi uz seksuālo funkciju (ICIQ-FLUTSsex) pētījuma dalībniecēm.
2. Apzināt un aprakstīt pētījuma dalībnieču pašvērtējumu par dzemdību norisi, seksuālo dzīvi un iegurņa pamatnes muskuļu treniņa veikšanu.
3. Analizēt saistību starp dzemdību norises, seksuālās dzīves raksturlielumiem, iegurņa pamatnes muskuļu treniņa veikšanu un UN izpausmi, tās ietekmi uz seksuālo funkciju pētījuma dalībniecēm.

Pētījuma metodika:

- Dizains: šķērsgriezuma analītisks pētījums
- Dalībnieces (pētījuma grupa): sievietes bez vecuma ierobežojuma, 3-24 mēnešus pēc dzemdībām, kuras atsauksies uziacinājumam dalībai pētījumā un aizpildīs pētījuma novērtēšanas instrumentus.
- Novērtēšanas instrumenti:
 - UN un tās ietekmes uz seksuālo funkciju novērtēšana ar ICIQ - UI SF un ICIQ-FLUTSsex - tulkojums latviešu valodā;
 - Seksuālās dzīves izvērtējums ar FSFI - tulkojums latviešu valodā;
 - Strukturēts protokols par vispārējiem datiem un dzemdību norisi, iegurņa pamatnes muskuļu treniņu (informācijas avotiem, apguvi, veikšanu (biežums, veids))
- Matemātiskās statistikas metodes: aprakstošās statistikas metodes (nepārtrauktiem datiem un ranžētiem datiem), analītiskās statistikas metodes (korelāciju analīze, apakšgrupu salīdzinājums pēc noteiktas pazīmes)

Izmantotā literatūra:

1. Rortveit G., Thom D. H. 2010. Prevalence of postpartum urinary incontinence: a systematic review. *Acta Obstetricia et Gynecologica*; 89: 1511-1522. Available from: <https://obgyn.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.3109/00016349.2010.526188> [viewed 15.01.2020.]
2. Cerruto M.A., D'Elia C., Aloisi A., Fabrello M., Artibani W. 2013 Prevalence, Incidence and Obstetric Factors' Impact on Female Urinary Incontinence in Europe: A Systematic Review. *Urol Int*; 90:1–9. Available from: <https://www.karger.com/Article/Pdf/339929> [viewed 13.01.2020.]
3. Banaei M., Moridi A., Dashti S. 2018. Sexual Dysfunction and its Associated Factors After Delivery: Longitudinal Study in Iranian Women. *Mater Sociomed*. 30(3): 198–203. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6195409/#ref3> [viewed 13.10.2019.]
4. Mota R. L., 2017. Female urinary incontinence and sexuality. *Int Braz J Urol*.; 43: 20-8 Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5293379/pdf/1677-5538-ibju-43-01-0020.pdf> [viewed 13.01.2020.]
5. Rezaei N., Azadi A., Sayehmiri K., Valizadeh R. 2017. Postpartum Sexual Functioning and Its Predicting Factors among Iranian Women. *Malays J Med Sej*. 24(1): 94–103. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5346007/> [viewed 18.10.2019.]
6. Bhasin S., Basson R. 2016. Sexual Dysfunction in Men and Women. *Williams Textbook of Endocrinology (Thirteenth Edition)*. Available from: <https://www.sciencedirect.com/sdfe/pdf/download/eid/3-s2.0-B9780323297387000204/first-page-pdf> [viewed 19.10.2019.]
7. Reider B. 2016. Role of Pelvic Floor Muscles in Female Orgasmic Response. *J Womens Health, Issues Care* 5:6. Available from: https://www.scitechnol.com/peer-review/role-of-pelvic-floor-muscles-in-female-orgasmic-response-TwdR.php?article_id=5635 [viewed 10.10.2019.]